

Libris
.RO

Respect pentru oameni și cărți

GHEORGHE FILIP

coș O înțelegere săracă împreună cu o lume săracă și săracă nu e
că să mărești locul și să adaugi cîteva săraci la săraci săraci
o săracie îi săraci unei lemnători săraci săraci săraci săraci
săraci săraci săraci săraci săraci săraci săraci săraci săraci săraci
săraci săraci săraci săraci săraci săraci săraci săraci săraci săraci

Magia Nisipurilor

~ roman ~

Crucea Sudului
Fecioara de Fier

Editura SITECH
Craiova, 2015

viețui. Pentru că subiectul reprezintă actualitate perpetuă și o anomalie asasină la noi: campania electorală și politicarea până și a vietii personale”.

Alex Buzoianu

Despre ”Vine președintele”: „Episodul urmăririi „extra-terestrelor” de un echipaj de polițiști fricoși și înghețați sau al paranghelilor în care primarul furibund îi întreabă pe invitații săi „cine e tăticul vostru?”, iar aceștia scandează „primarul! primarul!” parcă s-ar cere ecranizate de Lucian Pintilie, Mircea Daneliuc sau Nae Caranfil, alți diagnosticieni de mare forță ai tranzitiei românești. Tocarea banului public pe lucrări oferite de primărie în schimbul unui comision consistent trimite însă la realitatea codului penal. Zâmbetul cititorului, abia înflorit, se strâng la loc, total descumpănat, când nu devine rictus.

O carte densă, articulând un univers în care tare ne-ar fi plăcut să nu ne recunoaștem”

Mădălin Roșioru

„Nici Gheorghe Filip, nici cărțile sale nu au reputația pe care ar merita-o, dacă acestea ar avea o circulație normală, iar critica, tot mai sectară, ar citi cu nepărtinire și egală îngăduință literatura de oriunde s-ar scrie ea”

„De puține ori am întâlnit o viziune atât de radical pessimistă, sumbră și definitivă, nelăsând măcar o rază de speranță cititorului. Chiar atmosfera micului oraș de provincie, cu mentalități medievale și infiltrări de capitalism frust, este una apăsătoare, abia lăsând să se întrevadă semnele apocalipsei. E o umanitate instinctuală, concupiscentă, trăind din mimetisme, iluzii și surrogate, impostură și minciună. Peste aparențele unui univers comic se aşterne o tristețe grea, ceea ce îndepărtează ferm acest conglomerat de oameni și lucruri de universul lui Caragiale”.

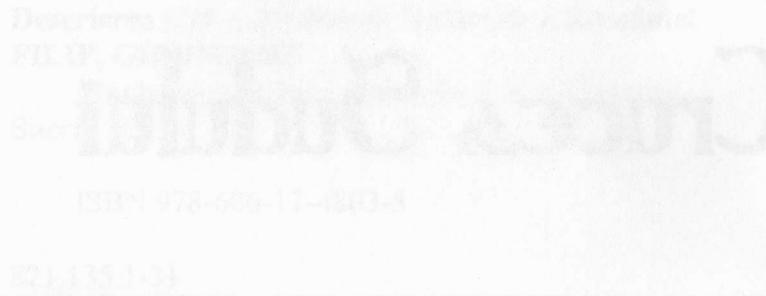
Mircea Dinutz

CUPRINS

CRUCEA SUDULUI.....	5
FECIOARA DE FIER.....	205

Este interzis să copiezi sau să reproducăți în întregime sau parțial, prin orice procedeu, situri, documente, cărți, reviste, emisiuni de televiziune, teatru și opere de teatru, sunete de muzică și alte produse de interes public, nu și partea ce reprezintă creația unor autori, teste de interes științific, nu și partea care reprezintă creația unor autori.

Ediția și tiparea: Editura SITBAC, partea finală a cărții fiind comandă, slujba apărută, consemnată, publicată și adăugită la prima editare inițială, ultima actualizare, după ce au urmat publicări suplimentare și adăugiri la cumpărători. Adresa de către care se poate adăuga sau

Sediul SITBAC: Calea
Aleea Teatrului, nr. 2, Bloc T1, parter
Calea, 0211444673
E-mail: sitbac@libris.ro

ISBN 978-606-71-4003-5

în urma lui trist și vălurit ca o întindere de apă coclită. Porumburile rugineau tăcut în soare, cu rădăcinile înfipite ca niște gheare în pământul crăpat. Pomii răzleți încurcaseră anotimpurile și își lepădau frunzele, ca toamna. Nicio vîtă nu tulbura încremenirea, niciun om trebăuind cine știe ce, nici măcar zvâcnetul vreunui iepure, nicio pasăre în dezolantul cer albastru. Albastru și gol, cugetă Paisie, poate că și Dumnezeu surprins de proporțiile isprăvii sale, s-o fi băjenit pe undeva ori o fi moțăind la propria-i umbră. Poate că și ăștia puțini, risipiți în

Trenul, două vagoane prăpădite, murdare, părea că fusese lăsat dinadins pe sine spre a le aminti nostalgiilor de liniștile vremuri de odinioară, când în rama ferestrelor cu perdelute strânse cochet ca niște cosițe aurii de domnișoară apăreau chipuri solemn – îngândurate de doamne cu pălărioare înflorate, frumoase și ireale, ca nălucirea unor visuri târzii. Rămășița asta nu avea însă nimic din farmecul și măreția începuturilor, când „minunea” tăcanind voios pe nesfârșitul drum de fier micșora distanțele, comprima timpul și înviora ținuturile pe care le străbătea. Asta de-acum, urâtă și neagră, nu căra decât câteva trupuri moale de căldură, miroșind a nădușeală și a resemnare. Asta, gândi Paisie, se datora poate și câmpurilor muribunde, pe care trenul le despica în două felii mari, rotunde, care se reîntregeau în urma lui trist și vălurit ca o întindere de apă coclită. Porumburile rugineau tăcut în soare, cu rădăcinile înfipite ca niște gheare în pământul crăpat. Pomii răzleți încurcaseră anotimpurile și își lepădau frunzele, ca toamna. Nicio vîtă nu tulbura încremenirea, niciun om trebăuind cine știe ce, nici măcar zvâcnetul vreunui iepure, nicio pasăre în dezolantul cer albastru. Albastru și gol, cugetă Paisie, poate că și Dumnezeu surprins de proporțiile isprăvii sale, s-o fi băjenit pe undeva ori o fi moțăind la propria-i umbră. Poate că și ăștia puțini, risipiți în

cele două vagoane, vor fi încercat să se salveze pornind în căutarea altelui lumi și vor fi murit deja, sufocați în pântecele acestui tren, care îi duce nicăieri. Poate n-ar fi rău să se ridice și să-i zgâltâie pe rând, și să le spună celor care încă nu s-au stins să sară repede din acest tren al morții. Să sară ca să facă ce? Să se piardă prin lanurile astea de aramă, învăluiri în norul de praf îscădat de vreo adiere fierbinte și să-și dea duhul în pustiul ăsta, visând la răcoarea unei fântâni îngropate în umbra neagră-verde a unor arbori maiestuoși? Ori să apară ca niște zombi la marginea unui sat în care n-a mai rămas viu decât preotul, care face semnul crucii deasupra ultimului mort?

Se gândeau pentru prima dată la moarte, deși era încă Tânăr, dar era un gând aproape prietenos, care nu-i stârnea nici frică, nici regrete și își spuse că, dacă măcar din când în când ne-am lăsa bântuiți de ideea iminentei stingeri, nu ne-am mai îmbolnăvi de trufie și nici nu ne-am umple viața cu tot felul de prostii. La urma urmei, până la el nu fusese decât o însiruire de morți, o succesiune de lumi, care se născuseră una din alta, dăinuiseră o vreme în lumină și se săvârșiseră, uneori în împrejurări năprasnice. Coborâse în timp, încercând să dea de urma, *primului mort* dar probabil că acela se afla foarte departe și ar fi trebuit căutat printre dacii lui Scorilo, dacă n-o fi fost cumva vreo corcitură costoboco-geto-vizigotă. Găsise unul prin evul mediu, nu era sigur de „strămoșenia” lui, dar avea același nume de călugăr însingurat și visător, adică îl chema Paisie și se mulțumi să creadă că, chiar dacă nu fusese el întemeietorul, era, oricum, aproape de începuturi. Paisie acela se făcuse remarcat prin știință lui de carte, pe care o deprinsese la o mănăstire printre călugări evlavioși, niște zdrăhani cu plete haiducești, care își petreceau vremea printre vechile bucoavne. Fusese luat de domnitor, care voia să lase drept pildă urmășilor mărturii scrise despre faptele lui glorioase. Paisie avusesese, însă, ghinion, pentru că ori vremurile fuseseră neprielnice, ori acel vodă nu era pe potriva ambicioilor sale. Socotise pesemne că, odată cu

urcarea pe tron se vor îngărmădi spre el faptele de vitejie și gloria va veni de la sine. Nu s-a întâmplat însă nimic în scurta lui domnie, decât intrigile unor boieri, aşa cum se petrece pe la toate curțile lumii, fie ele mari sau mici, care l-au împins sub iataganul turcilor. Vodă fusese descăpățanat într-o vară toridă – ca aceasta! –, dar Paisie nu asistase la această cumplită pedeapsă, fiindcă el însuși fusese scurtat de cap. De Înălțare, săvârșită în slujbe și îngenuncheri pe la icoane daurite, dar și stropită din belșug cu vinuri aduse din Franția, domnitorul voise să se înalte pe sine în ochii preacinstiștilor boieri și dăduse poruncă să vină Paisie să cetească el în măiastrul hronic despre marea icsusință a lui Vodă în mânuirea armelor și despre faptele lui cele creștinești prin care fericise norodul. Paisie venise și nemica nu citi, fiindcă el, în mintea lui a proastă, socotise că Vodă nu își arătase încă vrednicia. La auzul spuselor lui neghioabe, mândrul domnitor se mâniase tare pentru că un fitecine îl făcea astfel de ocară, scosese sabia și dintr-o singură zvâcnire îi aruncase capul acolo unde îi stătea picioarele. Bietul Paisie n-avusesese timp nici să se mire, nici să se îngrozească. Grozăvia asta fusese posibilă pentru că pe atunci nu se inventase nici presupunția de nevinovăție, nici drepturile omului, nici judecățile nu erau scrupuloase și riguroase ca astăzi, și nici nu se înființaseră sindicatele sau ligile profesionale.

Acela fusese *primul mort* din stirpea Paisilor, și Paisie era mândru că acel Adam al lui fusese cărturar, deși el încerca un sentiment de compasiune pentru luminatul lui înaintaș, fiindcă făcuse parte din categoria acelor oameni de prisos care nu produc decât cai-verzi-pe-pereți, adică dintre cei care nu știu să facă bani și să se descurce, și de aceea sunt priviți mai mult cu ironie, decât cu îngăduință. Paisie se gândise că ar fi putut profita, după revoluție, de pe urma acestui prim mort. Dacă ar fi știut, și s-ar fi încumetat să pună problema, fie cu niște înscrișuri tichuite, fie cu niște martori năimiți, s-ar fi putut pri-copsi, poate, cu vreo ciosvârtă din vreun munte, cu niscai hec-

tare de păduri, ori măcar cu ruinele vreunui castel. Dar, renunțase repede – cum să facă el aşa ceva? – mai ales că acel scârță-scârță pe hârtie o fi fost vreun prăpădit, care va fi trăit de azi pe mâine prin mila Măriei Sale. Cine să-l apere?

Apoi trebuie să se fi întâmplat ceva, vreo iarnă, vreo glaciațiune, pentru că Paisii au dispărut din istorie. Probabil că nu mai moștenise nimeni talentul întâiului mort și se amesteca-seră cu gloata, din vânzoleala căreia nu se putuseră desprinde. Cine să pună preț pe palmele bătătorite pe coada sapei, ori pe răsuflarea trăsnind a țuici și a ceapă? Trudiseră, pesemne, pe moșiile altora, umblaseră flămânci prin noroaiele toamnelor, icniseră sub biciul stăpânilor, făcuseră niște slăbănaturi de Paisie, cărora ursitoarele n-aveau cum să le hărăzească alt destin și, ostenești, învinși de griji și de resentimente, se duseseră să-și doarmă somnul de veci în țărâna, care nici măcar nu le păstra urma tălpilor bătucite. Nu mai exista niciun semn al trecerii lor, crucile strâmbe de lemn putreziseră și se făcuseră una cu pământul, doar iarba poate, în nopțile în care vârcolacii mâncau luna, le jelea numele pre limba ei foșnitoare.

Văzuse gara de departe, părea impunătoare aşa cum atârna deasupra câmpurilor gălbejite, și se liniști: trebuie să fie poarta prin care se intra în altă lume. Trenul a scrășnit înfiorător, de parcă tocmai se descheola și a oprit. A coborât numai el, ceilalți pesemne că muriseră. Și-a săltat pe umăr geanta, a traversat câteva linii, care sticleau dureros și se pierdeau nici ele nu știau unde și a ajuns pe peron. Cu dale mici pământii și ciobite, peste care se întindea umbra nădușită a unui acoperiș negru, sprijinit pe stâlpi rotunzi și soioși. Pe peretii lungi, înnegurați și ei nu era niciun „mers al trenurilor”, niciun înscris, nici măcar o plăcuță cu numele gării. Pe peron, nimeni. Paisie a bocănit încolo și încoace, căutând o ieșire spre oraș, n-a găsit, poarta către altă lume părea închisă. A lăsat geanta jos, și-a aprins o țigară, și și-a zis: ori rămâi prizonierul acestei gări și

tot ce îți rămâne de făcut este să îți scrijelezi memoriile pe zidurile astea, ori aștepți cine știe cât până când se va ivi un nou tren, poate chiar ăsta după ce va fi făcut ocolul pământului. Și totuși, erau două uși, ceea ce însemna că se poate ajunge în oraș numai trecând prin clădire. Intră pe prima – o încăpere mare, întunecată, fosta sală de aşteptare probabil. Pe ferestrele largi, cu geamurile sparte, se vedea vârfurile unor arbori cu frunzele răsucite de arșiță. Sub una dintre ele, chircit pe un ciot de bancă, dormea un bărbat. Saliva i se prelingea pe la colțul gurii deschise și i se scurgea pe gulerul murdar al cămășii deschiate. Pantalonii cu prohabul fără nasturi îi erau legați cu sfoară și picioarele goale îi erau vârâte în niște încălțări scâlciate. Într-un colț, întinși pe podeaua pardosită cu salivă și coji de semințe sforaiau doi puștani. Paisie se întoarse și intră pe cealaltă ușă. Un dreptunghi uriaș, pe peretii căruia se cunoșteau urmele unor foste chioșcuri – de țigări, de ziare probabil, și în partea stângă niște trepte. Călcă cu grijă, ferindu-se să atingă peretii, scrijelați cu dușmanie parcă, și pe măsură ce cobora, îl învăluia tot mai inconsistent un miros acid, acru. Erau wc-urile fără uși, care se căscau în dreapta treptelor. Sala imensă cu tavani sur proptit pe câțiva stâlpi, avea de jur-împrejur ghișee zăbrele. Abia într-o astfel de cămăruță moțăia o femeie cu părul alb, care îmbătrânișe acolo.

Paisie ieși. În parcarea din spatele gării nu era nicio mașină. Vis-a-vis, închizând pe o bună bucată parcul, se îngheșau una în alta câteva dughene decolorate, cu ușile de metal ferecate. Într-una singură bubuiau niște tobe și un gurist pițigăiat le făcea în ciudă dușmanilor cu banii și amantele lui. Traversă strada. Doar aleile cu asfaltul măcinat, presărat de crateri mici, sugerau că acolo era un parc. Sau, mai degrabă, că fusese. Totul era înecat în bălării înalte cât un stat de om, deasupra cărora, undeva mai departe, se ridicau niște ziduri coșcovite și în fața lor, pălăria de ciment a unei ciuperci. Acela, își spuse Paisie, trebuie să fi fost cândva un restaurant, iar aceea – o fân-

tână arteziană. Pe bancă, o puștoaică asudată îmbrățișa sălbatic un fătângău potopit de acnee. Ieși din parc, trecu pe lângă niște hangare spălăcite, din care nu răzbătea niciun zgomot, pe lângă niște case scunde, cu garduri strâmbе la poalele cărora zăcea, perfect uscată, iarba. Apoi apărură blocurile, cu balcoane scurte, unele pustii, altele cu sârme de rufe – cămăși, tricouri, chiloti, altele cu flori, care se ofileau de-atâta căldură în ghivece albe sau maronii.

Ajunsese în centru și, jucând în cenușiul asfaltului, căldura parcă se întețea. Soarele încremenise deasupra orașului, ca un ochi ciclopic ori mai degrabă ca o drăcovenie zburătoare dinăuntrul căreia niște omuleți verzi sau întunecat-albaștri mănuiau niște cumplite aruncătoare de flăcări. Căldura părea să despartă mica urbe de restul lumii și s-o mistuie meticulos ca pe un eretic, care refuză să își mărturisească păcatele. Arborii agonizau, cu frunza rară răvășită de răsuflarea fierbinde, clădirile păreau sfârâmicioase și numai lumina aceea crudă le ținea în picioare, câteva mașini tărau după ele o muzică agresivă, certăreață, ca o împotrivire ori mai degrabă ca o abandonare în păienjenișul arșiței. Nu era nimeni, doar pe băncile din preajma pieței dormitau câțiva pensionari parcă rămași acolo dintr-un alt veac și de pe geamurile asudate ale cătorva prăvălii, înrămat pesemne într-o eternă campanie electorală, zâmbea vesel primarul. Până și maidanezii se făcuseră nevăzuți și nu se arătau nici pisicile, care cotrobăiau borțoase prin ghenele de gunoi. „Parcă vine sfârșitul”, murmură Paisie, tresăring la gândul că el ar putea fi ultima făptură umblătoare din această așezare îngrămădită pe rugul verii. Într-o clipă văzu morții din apartamentele sărmăne cu ochii holbați și burțile fleșcăite, în poziții dintre cele mai nefirești, aşa cum îi surprinsese lava fierbinde, care izvora din acest adevărat cuptor. Asta era, soarele nu mai era soare, ci un vulcan răsturnat din care se scurgea neconitenit magma aceea ucigătoare, în curând avea să vină și rândul lui, poate chiar în clipa următoare se va prăbuși sub privirile voio-

se ale primarului și n-avea să mai rămână din el decât o grămăjoară de cenușă, pe care nu se va găsi nimeni s-o împrăștie peste apele lumii.

Mai descoperise un mort, dar povestea lui nu se păstrase în vreun hronic, ci o molfăiseră bătrâni pe prispa casei, în serile gălbui de toamnă, când își făceau țigări din tutunul tocăt mărunț strâns într-o foiță pe care o lipeau cu limba și le aprindeau după aceea cu amnarul, și când gândul nu mai îndrăznea să treacă de plafonul timpului și o lăua înapoi până dincolo de copilărie. În momentele acelea, viitorul incert se amesteca pe nesimțite cu trecutul nedeslușit, transformând totul în povești duioase și triste. Paisie acela făcuse începutul descreșterii Paisiilor, dacă nu cumva asta se petrecuse mai demult, cine știe în ce vremuri neguroase, când sirul bărbătesc al neamului pierduse treptat și averea, și știința de carte. Sărăcia pesemne îl împinsese pe acesta să ia flinta în spate și, în spinarea unui cal de furat, să se afunde în codri, de unde, în noapte fără lună, se abătea asupra conacelor boierești. Se vorbise intens despre isprăvile lui mai mult sau mai puțin adevărate, și nu puțini erau cei care se simțeau răzbunați pentru umilințele și neîndrăzneala lor, și poate că ei dădeau farmec și proporții faptelor săvârșite de haiducul Paisie. Între altele, îi plăcea să rușineze fetele bogăților, mai cu seamă pe cele care se pregăteau de nuntă, pe unele le lua din asternut, le tăvălea la marginea pădurii în iarba înrourată și nu le dădea drumul decât când se lumina de ziua, ciufulite și îmbujorate, ca să le vadă toată suflarea. Si se mai spunea că unele, răscolite pesemne de povestea celor pățite, chiar îl așteptau să vină și îl visau noaptea intrându-le pe fereastră în chip de Zburător.

Dar, cum toate au un sfârșit, într-o bună zi s-a terminat și cu haiducia lui. Era în coliba de crengi și frunze, când a auzit niște zgomote – foșnete de iarba târșăită, ruperi mărunte de vreascuri. Nu puteau să fie nici păsări, nici iepuri sau căprioare, pentru că nu se furișau aşa. I s-a părut că deslușește și niște

soapete, repezi, abrupte. Potera! Primul gând a fost să sară în spinarea calului, să sloboade un strigăt care să cutremure pădurea și, cu flinta, să facă prin ei cărare. Dar, poate că erau mulți și n-avea nicio sansă, cărarea făcută de el ar fi fost repede astupată. Și cu siguranță erau mulți, pentru că știau că doar doi-trei națăfleți nu l-ar fi putut dovedi. Gândul îi fugea de colo-colo în căutarea unei soluții, dar nu găsea, s-ar fi făcut „broască la pământ”, dar pentru asta ar fi trebuit să se dea de trei ori peste cap, lucru pe care nu-l mai încercase până acum. Se uita lung la cal, care parcă pricepuse și el ce primejdie îi paște, dar nici calul n-avea nicio idee, în afara unei fugi departe, la noroc. Dar, norocul părea că fugise primul. Într-o clipită i-au trecut prin minte toate umiliințele și caznele la care ar fi fost supus... Când urmăritorii au ajuns lângă colibă, haiducul Paisie atârnă vânat de creanga unui copac.

În alte vremuri un asemenea înaintaș ar fi dat bine la dosar. Fusese un erou al multimii obidite, îi apărase pe cei săraci, era un adept fervent al egalității între clase: voia să împartă echitabil bogăția. Acum, se gândi Paisie, n-ar fi decât un stricător de imagine, fiindcă, dacă l-ar fi pus în vreun cv, ar fi fost privit ca urmașul nedemn al unuia, și tâlhar, și violator. Și ar fi fost suspectat că îi moștenește apucăturile.

Trecu printre pensionarii răstigniți pe bânci – niște înveșturi moi și crete din care sufletul plecase să colinde alte tărâmuri. Probabil își căuta morții – rudele și prietenii lângă care aveau să vină, dacă nu cumva amintirea acestora se estompase, scăzuse, înlocuită cu propria lor frică de moarte. Le cerceta fețele galben-ruginii ca frunza toamnei care stă să cadă, când din buzunarul unuia izbucni sunetul vesel al unei trompete. Omul tresări, scoase telefonul mobil, își puse ochelarii ca să vadă dacă respectase întocmai ora la care trebuia să sună, apoi se ridică și îi zgâltăi pe ceilalți cu tandrețe: Deșteptarea! Bătrâni își reveniră greu, poate chiar fuseseră pe celălalt tărâm și

încă fremătau în ei imaginile de-acolo, își șterseră saliva de la colțul gurii și trosniră mărunt, ca flăcările într-un mănuuchi de vreascuri, până se văzură în picioare. Încolona-rea! comandă cel care îi trezise. Asta precis a fost militar, își zise Paisie, ai lui vor fi înfipt steagul românesc pe vreo redută, în '77, vor fi murit și înviat în cele două războaie, prizonieri când la nemți, când la ruși, iar el, prin vreo unitate desființată după revoluție, i-o fi trântit pe răcani cu burta de pământ și i-o fi învățat să tragă cu pușca. Înaintee marș! strigă „colonelul” și, tropotind, pensionarii dispărură în gura largă a restaurantului din apropiere. O bere pe căldura asta nu era deloc o idee rea și, mânat și de curiozitate, Paisie intră după ei. Și afară, dar și înăuntru erau vreo trei portrete ale primarului – el trebuia să fie, fiindcă niciun edil n-ar fi îngăduit pozele altora – care voia astfel să le spună concitadinilor că se bucură de bucuria lor și să bea liniștiți, fiindcă el veghează.

Ospătarii le cunoșteau pesemne obiceiul, fiindcă le aşezase mesele în T. În capul T-ului se protăpise colonelul, care își pusese telefonul la îndemână. Ceilalți, de-o parte și de alta. Ca la ședință! gândi Paisie. Câțiva își aprinseră țigările. „V-am spus de atâtea ori, îi certă colonelul, să-l lăsați dracului de tutun”. „Măcar s-avem pe cine da vina”, zise unul și suflă fumul exact în ochii celui din fața lui. „Degeaba ai învățat carte”, îl apostrofă omul ai cărui ochi începură să lăcrimeze. „A învățat pă dracu”, chicoti altul. Dacă îl întrebi, nu mai știe nici cât fac doi cu doi.” „Nu de alta, reluă colonelul, dar de un an de zile mă chinui să renunț la povestea asta și nu pot din cauza voastră”. În vreme ce își scotea pachetul de țigări, o ospătarie în fustiță roșie și bluziță decoltată așeza în dreptul fiecărui căte o halbă de bere. „Eee, dacă mai fi eu Tânăr”, ofță unul. „Tu, motăläule, zise altul. Mai ții minte cum arătam eu la douăzeci de ani?” „Erai un mocofan”.. „Tăceți naibelui din gură și beți, porunci colonelul, nu mai gârâiați ca niște gâște”. „Gâștele care au salvat Capitoliul”, rosti important cel care găsise o justifica-

re fumatului. Pe capul rotund ca bila cu care se doboară popicele, nu-i mai rămăsesese decât o postăță de păr pe ceafă, din care își trecuse peste urechi, ca să dea o notă de eleganță, două șuvițe albe. „Noi salvăm țara”, adăugă el.

„Domnișoară, strigă Paisie după fata cu fustiță, vreau și eu o bere”. Toate capetele se întoarseră spre el, de parcă atunci pensionarii băgaseră de seamă că nu sunt singuri. Domnișoara veni lângă el și îi spuse în șoaptă: „N-aveți voie aici”. „De ce?” se miră Paisie. „Pentru că...” „Lasă-l zise colonelul. Du-te și adu-i berea.” Apoi, plimbându-și ochii pe geanta mare, albastă: „Ești nou pe-aici?” „Da”, răspunse Paisie. „Și dacă nu-i cu supărare, ai venit să stai sau ești doar în trecere?” „Depinde”. „Depinde de ce?” „De oraș”, făcu Paisie un gest vag spre băncile de-afară și spre ce o mai fi fiind dincolo de ele. „Îhî. Și până te lămurești ai nevoie de o gazdă, nu?” „Aşa se pare”. Pensionarii deveniră brusc interesați și se oferiră toti deodată să-l găzduiască, îngărmădind în mintea lui Paisie o multime de imagini și de avantaje care de care mai tentante.” Înțeleg că pot să aleg”. „Aşa se pare”, încuviață colonelul și peste masa în formă de T se lăsă liniștea. Așteptau decizia străinului. „E ca la loz în plic, zise cel cu urechile împodobite cu cârlionți, numai că în plic suntem noi. Și norocul nu e al trăgătorului, ci al celui care este tras”. „Ei bine, atunci”... și toți ochii se atintiră asupra lui, „atunci îl aleg pe dânsul”. Și Paisie îl arătă cu degetul pe cel care lăcrimase din cauza fumului. „Nu e drept”, izbucni unul, care avea o cameră „mare și frumoasă”. „Terminați cu prostiile”, se răstă colonelul, omul a ales perfect democratic și transparent. E dreptul lui. Marine, i se adresă lăcrămosului, a dat norocul peste tine. Bea-ți berea și du-ți norocul acasă, că o fi obosit de drum și de căldură”.

La fel de brusc Paisie deveni neinteresant. Cârlionțatul, care avea în încăperea lui de-acasă și cărți, și câteva bibelouri de porțelan, își cufundă mustața în bere și ascultă, după aceea, cu încântare cum boabele de spumă i se stingeau cu foșnet mă-

runt în firele albe. Vârfurile mustații erau și ele răsucite elegant în sus, spre cârlionți. „Cum vă spuneam, zise el, noi salvăm țara. Noi am construit-o, aşa cum recunoaște cinstit domnul primar, noi trebuie să o apărăm de lăcomia parveniților, care habar n-au de popor. Doar se prefac...” „Ssst!” își duse colonelul degetul la gură, făcând semn cu capul spre Paisie. „Marine, drept! Înain-tee marș!” Marin se ridică, apucă halba, luă o înghițitură prea mare, se încăă, tuși, cățiva stropi aterizără pe chelia cârlionțatului, și bău toată berea. Paisie zvâcni și el, făcu același lucru fără să se încece, își săltă geanta ca pe o raniță și ieși, urmându-l îndeaproape pe Marin.

Centrul era o stradă dreaptă mărginită de blocuri, care păreau să fi fost cochete cândva, cu niște dreptunghiuri sub balcoane, în care zăcea pe pământul prăfos tijele florilor uscate. Cele mai multe dintre prăvăliile însirate de-o parte și de alta aveau nume englezesti. Una singură facea excepție, al cărei nume – Bel-Ami – era scris cu înfloriturile vechii caligrafii. Era un bar, constată Paisie, înăuntrul căruia peste mesele goale jucau niște lumini albastre. „Cu astea ne-am ales”, zise Marin, care mergea destul de vioi. Era scund, îngust, cu un moț alb în frunte, care nu-i putea ascunde părul rar, cu nasul subțire, ușor cărmit într-o parte și cu niște ochi, care păreau să-i lăcrimeze tot timpul. Ieșiră repede din centru și intrără pe niște străduțe întortocheate, un adevarat labirint, gândi Paisie. Acolo începau casele, vecchi, dar cu termopane albe, unele dintre ele îmbrăcate în roz, roșu sau grena, culorile la modă, care contrastau cu goliciunea curților arse de soare. La un moment dat asfaltul dispără – „pân-aici au ajuns cu reabilitarea” – lăsând loc ulițelor de odinioară. Se cunoșteau urmele roțiilor de mașini – noroiul se pietrificase, ca lava unui vulcan. „N-ați făcut măcar niște șanțuri de scurgere”, observă Paisie. „Strada asta trebuia să fie asfaltată din primul mandat al primarului. Dar, când noi eram în opozitie nu ne dădea guvernul bani, dădea numai la primarii lor. Când am fost noi la putere au fost alte priorități”. „Ce prio-